

ŽEMĖS PAVELDĖTOJAI

Užsienio rašytojų moksliniai fantastiniai
apsakymai ir apysakos

Užsienio fantastikos antologija „Žemės paveldėtojai“ – žymiausių JAV, Anglijos, Rusijos bei Australijos rašytojų kūrinų antologija. Polas Andersonas, Arturas Klarkas, Koni Vilis, Viljamas Tenas, Sergejus Lukjanenko, Erikas Braunas vėl prabyla mums lietuviškai. Tik šioje antologijoje prestižinėmis HUGO bei NEBULA premijomis apdovanoti apsakymai.

Serija "Pasaulinės fantastikos Aukso fondas"
190 tomas. Serija įkurta 1990 m.

"Eastward, Ho!" © 1967 by William Tenn

"The Cage" © 1971 by Bertram Chandler

"Queen of Air and Darkness" © 1971 by Poul Anderson

"Поезд в Теплый Край" © 1997 by Sergej Lukjanenko

"The Star" © 1955 by Arthur C. Clarke

"The Pact" © 1957 by Winston P. Sanders

"Death upon the Nile" © 1994 by Connie Willis

"The Egzams" © 1969 by Henry Slesar

"The Inheritors of Earth" © 2000 by Eric Brown

Cover art copyright © by Tim White, 1986

Vertimas į lietuvių kalbą © leidykla "Eridanas", 2001

Elektroninė versija © Knygute.lt, 2010

Turiny's

William Tenn (JAV)

KURSAS | RYTUS!

Bertram Chandler (Australija)

NARVAS

Poul Anderson (JAV)

VĖJŲ IR TAMSOS VALDOVĖ

Sergej Lukjanenko (Rusija)

TRAUKINYS | ŠILTAJA ŠALI

Arthur C. Clarke (Anglija)

ŽVAIGŽDĖ

Winston P. Sanders (JAV)

SANDĖRIS

Connie Willis (JAV)

MIRTIS VIRŠ NILO

Henry Slesar (JAV)

EGZAMINO DIENA

Eric Brown (Anglija)

ŽEMĖS PAVELDĖTOJAI

Pastabos

William Tenn (JAV) KURSAS Į RYTUS!

Niu Džersio plentas nelabai tetiko arkliams. Į pietus nuo Niu Brasuiko išrausos pasidarė tokios gilios, o netvarkingai besivoliojantys rieduliai tokie gausūs, jog abiem raiteliams, besirūpinantiems savo brangių gyvulių sveikata, teko pasitenkinti nesparčiais risčiais. Be to, jie jau atsidūrė taip toli pietuose, kad fermos pradingo, ir keliautojams nebeliko nieko daugiau, kaip maitintis sausu daviniu, tenkinantis tuo, ką jie įsimetė į balnakrepšius. Praėjusią naktį jie miegojo degalinės griuvėsiuose, ištempę hamakus tarp pakrypusių surūdijusių kolonų.

Ir vis dėlto tai buvo pats geriausias iš visų Džeriui Franklinui žinomų kelių. Plentas priklausė federalinei valdžiai, ir jį valydavo maždaug kartą per pusmetį. Jie keliavo pakankamai sparčiai, ir netgi nešulinis jų arklys nė karto nesušlubavo. Jiems pasiekus paskutinį posūkį, vietą, kur stovėjo perskeltas medinis kelmas su užrašu "Į Trentoną", Džeris leido sau truputį atsipalaiduoti. Ir jo tėvas bei kolegos galėjo juo didžiūotis. O ir jis pats buvo patenkintas savimi. Tačiau jau po minutėlės Džeris vėl pasitempė. Jis paragino arklių

ir pasivijo palydovą - jauną, maždaug jo paties amžiaus vyriškį.

- Prisimink Protokolo taisykles, - pratarė jis. - Aš viršininkas, ir mes jau taip arti Trentono, kad tau nedera joti prieky manęs.

Priminti apie rangų skirtumus buvo nepriimta. Bet darbas yra darbas, ir jei pavaldinys užsimiršo, tai jį reikia pristabdyti. Šiaip ar taip, juk Džeris buvo Aidaho senatoriaus sūnus, be to, vyriausias sūnus, kai tuo tarpu Semo Rezerfordo tėvas tebuvo Valstybės sekretoriaus pavaduotojas, o motina apskritai kilusi iš pašto valdininko šeimos.

Semas sumišęs nusilenkė ir pristabdė arklį, praleisdamas Džerį kelis žingsnius į priekį.

- Man pasirodė, kad priekyje kažkas juda, - paaiškino jis. - Primena būrį, sėlinantį šalikele. Galiu prisiekti, kad jie vilkėjo bizonų kailių apsiaustus.

- Seminolai nedėvi bizonų kailių, Semi. Ar pamiršai, ko tave mokė politinės istorijos paskaitose?

- Aš nesimokiau to kurso, misteriai Franklinai. Juk aš viso labo tik inžinerinės armijos majoras. Mano darbas - amžinai raustis griuvėsiuose. Bet mano apgailėtinų žinių pakanka, kad nepriskirčiau bizonų apsiaustų seminolams. Štai kodėl aš...

- Geriau jau prižiūrėk nešulinį arklį, - patarė

Džeris. - Derybos - mano rūpestis.

Sakydamas tai, jis virptelėjusiais pirštais palytėjo prie krūtinės paslėptą krepšelį. Jame buvo saugomi jo skiriamieji raštai, rašyti ant vieno iš paskutiniųjų vyriausybių blankų (popieriaus svarba nesumažėjo dėl to, kad kitoje jo pusėje prieš keletą metų kažkas užrašė kelias pastabas). Dokumentą pasirašė pats prezidentas. Ir dar *tikru* rašalu!

Šis dokumentas galėjo būti labai svarbus tolimesnei jo karjerai. Žinoma, jam veikiausiai teks įteikti popierių derybų metu, bet paskyrimo kopija neginčijamai turi būti saugoma Kongreso archyvuose tenai, tolimoje Šiaurėje. Ir kai tėvas mirs, o jis paveldės vieną iš dviejų labiausiai gerbtinų postų Idaho senate, dabartinis jo paskyrimas suteiks jam teisę pretenduoti į narystę asignavimų Komisijoje. O gal, velniai rautų, ir į teisę posėdžiauti įstatyminių numatymų Komisijoje! Iki šiol dar niekas iš senatorių Franklinų šeimos joje neposėdžiavo!

Keliautojai tik tada suprato atsidūrę Trentono apylinkėse, kai išvydo pirmąsias kelią valančių džersitų komandas. Persigandusios akys baugščiai pakildavo į juos ir vėl įsmigdavo į žemę. Komandos dirbo be prižiūrėtojų. Matyt, seminolai manė, kad tokiam paprastam darbui pakaks ir

žodinių nurodymų.

Tačiau, jiedviem jojant pro kruopščiai išvalytą griuvėsių, kadaise buvusių miestu, rajonus ir kelyje nesutinkant nieko, išskyrus baltuosius, Džeriui dingtelėjo kita mintis. Regis, mieste paskelbta karinė padėtis. Bet jei taip, tai kurgi kariuomenė? Tikriausiai kitame Trentono gale, budi palei Delavero upę; būtent iš tos pusės naujieji Trentono valdytojai - seminolai - galėjo tikėtis antpuolio. Juk ne iš šiaurės, kur, išskyrus Jungtines Amerikos Valstijas, daugiau nieko nėra. Bet jei taip, tai nuo ko gi jie ginasi? Juk į pietus nuo Delavero upės niekas, išskyrus pačius seminolus, negyvena. Ar gali būti... Ar gali būti, kad tarp jų galų gale įsiliepsnojo tarpusavio karas?!

O gal Semas Rezerfordas buvo teisus? Ne, tai fantastika! Bizonų apsiaustai Trentone! Taigi jie negali būti arčiau, nei per kelis šimtus mylių į vakarus, kur nors Harisbergo rajone!

Bet kai raiteliai pasuko į Steits gatvę, Džeris prikando lūpą. Semas buvo teisus - taškas jo naudai.

Plačioje pievelėje, supančioje Kapitolijaus rūmus, stovėjo dešimtys vigvamų. O aukšti tamsiaodžiai žmonės, kurie nejudėdami sėdėjo ant žolės ar išdidžiais veidais klaidžiojo tarp vigvamų, vilkėjo bizonų apsiaustus. Išvydus išdažytus jų

veidus, nė nereikėjo prisiminti politinės istorijos paskaitų: tai buvo sjuksai.

Taigi, vyriausybei pateikta informacija apie ge-ntinę okupantų priklausomybę pasirodė besanti visiškai melaginga. Beje, tai toli gražu nėra neįp-rasta: žinant dabartinę ryšio priemonių būklę, iš jų vargiai galima tikėtis didelių stebuklų. Tačiau informacijos klaidingumas sukėlė tam tikras asmenines problemas. Visų pirma, Džerio pasky-rimas galėjo pasirodyti besąs negaliojantis: po-pieriai buvo adresuoti asmeniškai Oceolai VII - vyriausiajam visų seminolų vadui. Bet jei Semas Rezerfordas mano, jog tai suteikia jam teisę...

Džeris grėsmingai atsigrėžė. Ne, Semas nema-lonumų neprisidarys. Jis ne iš tų, kurie mėgsta kar-toti "aš gi jums sakiau..." Valstybės sekretoriaus padėjėjo sūnus nudelbė akis, sutikęs griežtą virši-ninko žvilgsnį.

Džeris apsiramino ir susikaupė, karštligiškai stengdamasis prisiminti svarbiausius dalykus, ku-riuos žinojo apie paskutiniuosius politinius santy-kius su sjuksais. Prisiminti pavyko nedaug - šiaip, bendrą dviejų ar trijų paskutiniųjų susitarimų vaizdą. Ką gi, kol kas teks pasitenkinti ir tuo.

Jis įtempė pavadij, sustabdydamas arklį priešais patį įspūdingiausią karį, ir lėtai nulipo žemėn. Jei su seminolu dar galėjai surizikuoti kalbėtis, sėdė-

damas ant arklio, tai su sjuksu toks numeris nepavyktų. Sjuksai, kai jiems tekdavo turėti reikalų su baltaisiais, reikalavo labai griežtai laikytis visų Protokolo taisyklių.

- Mes atėjome su taika, - kreipėsi Džeris į karių, kuris stovėjo sustingęs kaip ietis, sugniaužta jo rankoje, ir taip išdidžiai bei karingai, kaip atrodė ant jo nugaros kybantį šautuvą. - Mes atvykome su svarbiomis žiniomis ir turtingomis dovandomis jūsų vadui. Mes atvykome iš Niujorko, kuria mes įsikūrusi mūsų valdovo sostinė. - Jis pagalvojo ir pridūrė: - Didžiojo Baltojo Tėvo, apie kurį jūs, žinoma, girdėjote.

Džeris tučtuojau pasigailėjo šių žodžių. Karys tylutėliai sukikeno, jo akyse šmėstelėjo pašaipa. Paskui jo veido bruožai vėl išdidžiai suakmenėjo, kaip tai pridera žmogui, daugybę kartų dalyvavusiam kovose.

- Taip, - pratarė jis, - aš apie jį girdėjau. Kas gi nežino apie Didžiojo Baltojo Tėvo turtus, galybę ir didžiules valdas. Eime, aš nuvesiu tave pas mūsų vadą. Sek paskui mane, baltaveidi.

Džeris mostu įsakė Semui Rezerfordui palaukti jo sugrįžtant. Prie įėjimo į didelį, turtingai išpuoštą vigvamą indėnas žengtelėjo į šalį ir atsainiu mostu pasiūlė Džeriui įeiti.

Viduje buvo tamsoka, tačiau, išvydęs tenykščius šviestuvus, Džeris kone išsižiojo iš nuostabos. Žibalinės lempos! Netgi trys! Taigi šie žmonės tiesiog maudosi prabangoje!

Prieš šimtą metų, anksčiau, nei paskutinio didelio karo metu pasaulis suskilo į šipulius, jo tauta taip pat iki valiai turėjo žibalinių lempų. Jei galima tikėti inžinieriais, vakarais plepančiais prie savo laužų, tai visai įmanoma, kad tais laikais buvo lempų, kur kas geresnių už žibalines. Žinoma, tokių pasakojimų įdomu klausytis, nors tai viso labo tik šlovingos praeities atgarsiai. Kaip ir padavimai apie perpildytus būstus ar pasakiškai turtingus supermarketus, šie pasakojimai žadino pasididžiavimą savo tautos praeitimi, bet realios naudos iš jų buvo nedaug. Tik seilės tekėjo, bet alkis nepraėjo...

Gi indėnai, kurių gentinė organizacija padėjo greičiau prisitaikyti prie naujų gyvenimo sąlygų, jau dabar turėjo būstus su žibalinėmis lempomis. Ir indėnai...

Du nedrąsūs baltaveidžiai tarnai nešė maistą grupei indėnų, sėdinčių ant žemės. Čia buvo ir senasis vadas su tvirtu, randais išmargintu kūnu. Ir dar trys kariai, kurių vienas, ko gero, buvo pernelyg jaunas, kad posėdžiautų Taryboje. Ir dar pagyvenęs negras, vilkintis kone tokius pat namų

darbo skarmalus, kaip ir Franklinas, nebent truputį naujesnius ir šiek tiek švaresnius.

Džeris žemai nusilenkė vadui, plačiai išskėsdamas rankas delnais žemyn.

- Aš atvykau nuo mūsų vado Niujorke, - sulemeno jis. Džeris jautėsi labai nedrąsiai. Reikėjo žinoti indėnų vardus, kad, esant reikalui, galėtų kreiptis asmeniškai į kiekvieną iš jų. Tiesa, jis daugmaž įsivaizdavo, kaip skambėtų šie vardai. Ir sju, ir seminolai, ir apskritai visos indėnų gentys, įgavusios galios ir dabar labai gausios, mėgo vardus, skambančius truputį archaiškai. Tai buvo keistas skirtingų praeities sluoksnių mišinys, visuomet perpintas réksminga ir išdidžia dabartimi. Visai kaip šautuvai ir ietys: vieni realiam mūšiuvi, kiti - kaip kažko svarbesnio už realybę simbolis. Ar kaip žygyje naudojami vigvamai, nors, anot gandų, tarsi vėjo nešiojamų po visą šalį, indėnų vergai-amatininkai jau net patiems nereikšmingiausiems vadams statydavo tokius karščiuvi ir drėgmei atsparius būstus, apie kokius Jungtinių Valstijų prezidentas, gulintis ant savo personalinės plaušinės, negalėjo nė svajoti. Ar kaip išdažyti veidai, palinkę prie grubių, neseniai iš naujo išrastų mikroskopų. Įdomu, kas tai per daiktas - mikroskopas? Džeris pamėgino prisiminti, ką jam pasakojo inžinerijos paskaitose pirma-

jame kurse, bet taip nieko ir neprisiminė. Taip, tie indėnai keista liaudis, liaudis, kelianti pagarbą baimę. Kartais atrodydavo, jog pats likimas jiems skyrė nugalėtojų vaidmenį su visu nugalėtojams būdingu poelgių nenusėjamumu. O kartais...

Staiga Džeris suprato, jog visi laukia jo kalbos tęsinio.

- Nuo mūsų vado, - skubiai pakartojo jis, - aš atvykau su svarbia žinia ir daugybe dovanų.

- Pavalgyk su mumis, - tarė senis, - o paskui perduosi mums dovanas ir pranešimą.

Džeris su džiaugsmu priėmė kvietimą ir įsitaisė ant grindų truputį atokiau nuo indėnų. Jis buvo alkanas, o tarp vaisių, gulinčių vazose, buvo kažkas panašaus į apelsinus. Kiek ginčų jis girdėjo apie spėjamą šių vaisių skonį!

Po poros minučių senis pratarė:

- Aš - vadas Trys Vandenilinės Bombos. Čia, - jis parodė į jaunąjį karį, - mano sūnus Stiprioji Radiacija. O šis, - jis linktelėjo į negra, - lyg ir tavo tėvynainis.

Atsakydamas į klausiamą Džerio žvilgsnį ir paklusdamas įsakiam vado piršto mostui, negras paaiškino:

- Silvestras Tomas. Pasiuntinys sju gentyje...

Pastabos

- 1) "Egzcercitia spiritualia" - jėzuitų ordino įkūrėjo ir vadovo Ignacijaus Lojolos kūrinys, kuriame jis išdėsto dvasinio auklėjimo sistemos, pagrįstos individualios žmogaus valios slopinimu ir jo pavertimu paklusniu bažnyčios įrankiu, pagrindus.
- 2) Asmodėjas - judėjų legendose demoniškos prigimties būtybė.
- 3) "Garsas ir šviesa" (pranc.).